

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра мікробіології

Затверджено на засіданні кафедри мікробіології
біологічного факультету Львівського
національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Завідувач кафедри проф. С. О. Гнатуш

**Силабус із навчальної дисципліни “Культура педагогічного спілкування”,
що викладається в межах ОПП
“Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)”
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності
014.05 “Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)”**

Львів 2021

**Силабус курсу “Культура педагогічного спілкування”
2021/2022 н.р.**

Назва дисципліни	Культура педагогічного спілкування.
Адреса викладання дисципліни	вул. Грушевського 4, м. Львів, 79005.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра мікробіологія.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 “Освіта/Педагогіка”/ 014 Середняосвіта/ 014.05 Середняосвіта (Біологіятаздоров’ялюдини).
Викладачі дисципліни	Професор кафедри мікробіології Гнатуш Світлана Олексіївна.
Контактна інформація викладачів	shnatush1965@gmail.com svitlana.hnatush@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації проводимо в день проведення лекцій/семінарських занять: за умови дистанційного навчання з використанням платформи Zoom; за умови аудиторного навчання – в аудиторії, яка визначена розкладом. Для швидкої комунікації створено групу в Telegram. Також проводимо он-лайн консультації у системі Moodle. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3218
Інформація про	Курс розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання

дисципліну	пропедагогічнетаміжособистіснеспілкування, його форми, види, форми, механізми, прийоми та засоби, що будедопомогою майбутнім вчителям/викладачам в оволодінні практичним вмінням встановлення контакту з учнями/студентами/слухачами, донесення інформації, налагодження взаємодії та навчання застосовувати цізнання і вміння у педагогічній діяльності.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна є нормативною, що викладається в межах ОПП “Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров’я людини). Читається в 7 семестрі в обсязі 3-х кредитів (за ЄКТС). Курс передбачає змістові модулі: 1. Педагогічне спілкування як соціально-педагогічний феномен. 2. Педагогічне спілкування в площині особистісно-рольових взаємостосунків і взаємодії. Дисципліна передбачає проведення 32 год семінарських занять.
Мета та цілі дисципліни	Сформувати у студентів наукові знання пропедагогічнетаміжособистіснеспілкування, його форми, механізми, закономірності, прийоми та засоби; допомогти майбутнім вчителям в оволодінні практичним вмінням встановлення контакту, налагодження взаємодії та навчання застосовувати цізнання і вміння у педагогічній діяльності.

**Література для
вивчення
дисципліни**

1. Аносов І. П. Психологічні основи педагогічного спілкування. – К.: 2007.
2. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача. – К., 2007.
3. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація. – К., 2006.
4. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Пер. з англ. В. Хомика. – К., 2003.
5. Долинська Л. В., Уварова Ю. В. Формування стильових особливостей педагогічного спілкування у майбутніх учителів. – К., 2005.
6. Долинська Л. В., Улунова Г. Є. Ускладнене спілкування в учнів шкіл-інтернатів. – К., 2005.
7. Зубенко Л. Г, Нємцов В. Д. Культура ділового спілкування. – К., 2000.
8. Киселева А.А. Проблемная коммуникация. Практическое руководство. – Х.: Изд-во Гум. Центр, 2017.
9. Мерманн Е. Коммуникация и коммуникабельность. Практическое руководство / Пер. с нем. – Х.: Изд-во Гум. Центр, 2015.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Комунікативний простір міжособистісних відносин // ВісникПУ / Філософія і психологічні науки. – 2003. – Вип. 4.
11. Орбан-Лембрик Л. Е. Спілкування як соціально-психологічний феномен // 36. наук, праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ, 2003. Вип. 8. – Ч. 2.
12. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія виголошування інформації та слухання інших // Психологія. – Донецьк, 2003. – № 4.
13. Островська К.О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом: монографія. Львів. – «Тріада плюс», 2012.
14. Скрипник Т. Освіта дітей з аутизмом: від міфу до реальності: навчально-наочний посіб. Київ: «Гнозис». – 2014.

	<p>15. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. /– К.: Академвидав, 2012.</p> <p>16. Коццолино М. Невербальная коммуникация. – Х.: Изд-во “Гуманитарный центр”, 2018.</p> <p>17. Гриффин Э. Коммуникация: теории и практики. – Х.: Изд-во “Гуманитарный центр”, 2015.</p> <p>18. Яремчук С. В. Психологічні основи педагогічного спілкування: Методичні рекомендації. – Мелітополь, 2002.</p> <p>19. https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti</p> <p>20. http://poroshenko.com/data/group/21/site2-bff4eba3e5.pdf</p>
Тривалість дисципліни	один семестр.
Обсяг курсу	90 год, з яких –48 год аудиторних занять(16 год лекцій, 32 год семінарських занять) та 42 год самостійної роботи.

Очікувані результати навчання	<p>Опанувавши цей курс ви зможете охарактеризувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні теорії, характеристики і правила культури педагогічного спілкування; • стилі, види і форми педагогічного спілкування; • поняття, критерії та рівні успішності спілкування; • правила професійно-педагогічного етикету; • основні чинники ускладненого педагогічного спілкування; • форми міжособистісної взаємодії в освітянському середовищі. <p>Маючи базові знання з дисципліни ви зможете:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати різні технології педагогічного спілкування; • володіти засобами впливу у процесі педагогічного спілкування; • здійснювати аналіз комунікативної діяльності; • інтерпретувати невербальні засоби спілкування; • діяти за умов ускладненого педагогічного спілкування.
Ключові слова	Педагогічне спілкування, професійно-педагогічний етикет, ускладнене спілкування.
Формат дисципліни	Очний/дистанційний (за умови карантинних обмежень).
	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем. Електронний курс у системі Moodle.
Теми	Наведено у табл. 1.
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з психології, педагогіки.
Навчальні методи та	Під час лекцій: презентації, розповіді, пояснення, дискусія, перегляд роликів на youtube. Під час семінарських занять: дискусія, метод кейсів, анкетування,

<p>техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>перегляд роликів на youtube. Під час самостійної роботи передбачений перегляд фільмів.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Персональний комп'ютер, комп'ютерні програми і операційні системи, мультимедійний проектор.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • семінарські заняття: максимальна кількість – 32; • проміжний контроль: максимальна кількість – 18; • іспит, максимальна кількість – 50. <p><i>Академічна доброчесність:</i> Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів обману.</p> <p><i>Відвідання занять</i> є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За поважної причини, яка підтверджена документально, студент зможе відпрацювати матеріал семінару у відведений для цього час. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p><i>Література.</i> Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>

Питання до іспиту

1. Рівні спілкування.
2. Стили педагогічного спілкування.
3. Стадії педагогічного спілкування.
4. Вимоги до культури педагогічного спілкування.
5. Правила спілкування.
6. Діалогічне педагогічне спілкування.
7. Дискусія.
8. Ознаки педагогічного спілкування на суб'єкт-суб'єктному рівні.
9. Рівні вміння слухати.
10. Види слухання.
11. Дефектне спілкування. Акцентуації характеру та дефекти спілкування. Типи акцентуації та особливості спілкування.
12. Корисливі форми спілкування: брехня, обман, неправда.
13. Загальна характеристика засобів педагогічного впливу.
14. Когнітивні засоби педагогічного впливу.
15. Емоційні засоби психологічного впливу.
16. Значення міжособистісної сумісності для успішності навчально-виховного процесу.
17. Прийоми вирішення конфліктних ситуацій вчителем.
18. Описати поведінку вчителя у конфліктній ситуації з учнем.
19. Види спілкування.
20. Відповідальність вчителя/викладача як суб'єкта педагогічного.
21. Довірливе спілкування, його функції, стадії, специфіка.
22. Елементарні вимоги щодо невербального спілкування вчителя з учнями на уроці.
23. Комунікативні бар'єри.
24. Культура спілкування у педагогічному колективі.
25. Місце та функції невербальної комунікації у спілкуванні педагога.
26. Мовлення та взаєморозуміння (денотація та конотація, полісемія,

	<p>синонімія).</p> <p>27. Мотиваційна детермінованість педагогічного спілкування.</p> <p>28. Напрямки корекційної роботи з аутичними дітьми.</p> <p>29. Основні канали невербальної комунікації.</p> <p>30. Основні різновиди педагогічного спілкування.</p> <p>31. Особливості міжособистісної взаємодії в педагогічному середовищі.</p> <p>32. Поведінкові засоби педагогічного впливу.</p> <p>33. Порушення спілкування та комунікативні бар'єри.</p> <p>34. Правила професійно-педагогічного етикету.</p> <p>35. Правила, стратегії і тактики мовленнєвої комунікації.</p> <p>36. Причини виникнення конфліктів між учнями і вчителями.</p> <p>37. Проблема сумісності в групі педагогічних працівників, на кафедрі.</p> <p>Елементи сумісної діяльності.</p> <p>38. Складові процесу активного слухання.</p> <p>39. Сором'язливість як специфічна трудність міжособистісного спілкування.</p> <p>Типи сором'язливості.</p> <p>40. Стили педагогічного спілкування.</p> <p>41. Стили поведінки в конфліктній ситуації між учнями і вчителями.</p> <p>42. Структура вербальної педагогічної комунікації. Ознаки вербальних комунікативних дій.</p> <p>43. Структура професійно-педагогічного спілкування.</p> <p>44. Теорії спілкування.</p> <p>45. Труднощі спілкування. Поширеність труднощів спілкування у різних вікових групах.</p> <p>46. Умови успішного спілкування.</p> <p>47. Формальне та неформальне міжособистісне спілкування.</p> <p>48. Форми міжособистісної взаємодії в освітянському середовищі. Функції педагогічного спілкування.</p> <p>49. Функції ускладненого педагогічного спілкування. Основні чинники</p>
--	--

	ускладненого педагогічного спілкування. 50. Якісні особливості вербального педагогічного спілкування.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Таблиця 1

Схема курсу “Культура педагогічного спілкування”

№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Літератур. ресурси в інтернеті	Год	Термін виконання
1	Вступне заняття.	семінарське заняття		2	
1	Теорії спілкування.	самостійна робота	1, 15	4	
2	Поняття про культуру педагогічного спілкування та її структурні компоненти.	семінарське заняття	1-3, 18	2	
2	Психологічні закони організації представлення навчальної інформації.	самостійна робота	4, 15	4	
3	Сутність і компоненти культури педагогічного спілкування.	лекція	1-3, 15	2	
3	Види і форми педагогічного спілкування.	семінарське заняття	3, 15	2	

3	Основні психологічні закони атракції.	самостійна робота	1-4, 9	2	
4	Кейс про компетентності ідеального вчителя.	семінарське заняття	19	2	
4	Стандарти вищої освіти, які регламентують підготовку вчителів.	самостійна робота	19		
5	Вербальна комунікація.	лекція	9, 15	2	
5	Прийоми ефективної вербальної комунікації.	семінарське заняття	9, 15	2	
5	Правила, стратегії і тактики мовленнєвої комунікації.	самостійна робота	9, 15	2	
6	Місце та функції невербальної комунікації у спілкуванні педагога.	семінарське заняття	9, 16	2	
6	Виникнення й використання основних каналів невербального спілкування.	самостійна робота	9, 16	2	
7	Невербальне педагогічне спілкування.	лекція	9, 16	2	
7	Перегляд фільму	самостійна робота			
7	Кейс на визначення видів і форм педагогічного спілкування	семінарське заняття	1, 15	2	
8	Проміжний контроль. Обмін думками.	семінарське заняття		2	
8	Підготовка до модульного контролю	самостійна робота		4	
9	Засоби впливу у педагогічному спілкуванні.	лекція	1, 3, 18	2	
9	Стереотипи та їх загальні характеристики.	самостійна робота	9, 10-11	2	
9	Засоби педагогічного впливу.	семінарське	1, 15, 18	2	

		заняття			
10	Ефективне слухання.	самостійна робота	4, 15	2	
10	Правила професійно-педагогічного етикету. Культура педагогічної комунікації.	семінарське заняття	3, 5-7, 10-11	2	
11	Культура спілкування у навчальному закладі.	лекція	3, 5-7, 10-11	2	

11	Підготовка та виголошення промови.	самостійна робота	9, 12	2	
11	Складання та виголошення промови	семінарське заняття	9, 12	2	
12	Ефективність педагогічного спілкування.	семінарське заняття	1, 3, 15	2	
12	Сутність дефектів спілкування.	самостійна робота	8, 17	4	
13	Роль педагогічного спілкування у процесі інклюзивного навчання.	лекція	1, 20	2	
13	Значення ефективного педагогічного спілкування у процесі інклюзивного навчання.	семінарське заняття	13, 14, 20	2	
13	Визначення почуттів та емоцій.	самостійна робота	8-9	2	
14	Роль педагогічного спілкування у процесі інклюзивного навчання.	семінарське заняття	15, 20	2	
14	Методи навчання дітей з особливими потребами	самостійна робота	20	4	
15	Конфліктні ситуації у процесі педагогічного спілкування.	лекція	8-9, 17	2	
15	Проблема сумісності в групі педагогічних працівників, на кафедрі.	самостійна робота	8-9	2	
15	Кейс на визначення порушень у спілкуванні та створення комунікативних бар'єрів.	семінарське заняття	6, 13, 14	2	
16	Основні чинники ускладненого педагогічного спілкування.	семінарське заняття	6, 13, 14, 20	2	
16	Ускладнене педагогічне спілкування.	лекція	6, 13, 14, 20	2	
16	Перегляд фільму	самостійна робота		2	

Автор
професор кафедри мікробіології Гнатуш Світлана Олексіївна

Погоджено»
Голова методичної ради
біологічного факультету
В. І. Гончаренко
30 серпня 2021 р.

Гарант ОПП
В. І. Гончаренко
30 серпня 2021 р.